

Til

Landbrukskontorene i Trøndelag

Infoskriv | uke 14-2020

Lokal landbruksforvaltning og koronasituasjonen

Matvareforsyning er en kritisk samfunnsfunksjon. Det innebærer at også vi i landbruksforvaltningen har en sentral rolle i å bidra til å holde hjulene i gang i landbruket. Det gjør vi gjennom forvaltning av ordningene, men også ut fra den kjennskap vi har til landbruket vårt lokalt og regionalt.

Fylkesmannen mottar en god del spørsmål, og vi har også bedt om tilbakemelding fra landbrukskontorene i Trøndelag. Vårt generelle inntrykk er at landbrukskontorene har god oversikt over situasjonen i næringa og kontakt med resten av sin kommuneadministrasjon.

Formålet med dette skrivet er å videreformidle det vi har av informasjon om Landbruk og korona pr.d.d. Vi håper det gir svar på noen saker vi vet flere av dere er opptatt av, og at informasjonen kan brukes videre i kontakten dere har med næringa lokalt.

Arbeidshjelp i landbruket

For endringer i nasjonalt regelverk - følg med på landbruksoppdateringer på [regjeringen sin nettside](#) og viktig informasjon fra regjeringen og departementene om [tiltak og råd til befolkningen om koronaviruset](#).

Utenlandsk arbeidshjelp i landbruket

Mange bønder benytter seg av utenlandsk arbeidshjelp i ulike produksjoner. På grunn av korona-situasjonen er det store utfordringer knyttet til mangel på utenlandske arbeidere, som følge av stengte grenser og karantenerestriksjoner. Problemet er særlig stort i grønntæringen.

I går (30.3.2020) meldte Regjeringen om at grensene nå åpnes for sesongarbeidere fra EØS-land som skal jobbe i landbruk, gartneri, skogbruk og matindustri. Se:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/innreisemuligheter-for-eos-borgere/id2695783/>

Fylkesmannen har dialog med Landbruks- og matdepartementet for å formidle at det er behov for å hente inn utenlandsk kompetanse og arbeidshjelp denne vekstsesongen. Situasjonen for landbruket blir også formidlet fra krisestaben til Fylkesmannen og inn til koordinerende kriseledelse i regjeringen. Samtidig jobber vi sammen med landbruksorganisasjonene, fylkeskommunen og andre for å koordinere og tilrettelegge for norsk arbeidskraft inn i landbruket.

Hvem kan bidra med arbeidshjelp?

Landbrukstjenestene melder om at de kan ha ressurser som kan nyttes til ulike arbeidsoppgaver i landbruket, særlig er kompetanse på maskinkjøring nevnt. De har lang erfaring med formidling av arbeidskraft i landbruket. Ta kontakt med landbrukstjenestene om du trenger arbeidskraft eller vil tilby dine egne tjenester. Kontaktinformasjon finner du under landbruksvikar nedenfor.

NAV-kontorene melder om at de får mange forespørsler i disse dager fra folk bosatt i Norge som ønsker å jobbe innen landbruket med innhøstingsarbeid og andre forefallende landbruksoppgaver.

På grunn av permitteringer har NAV startet en omfattende kartlegging av kompetanse. Og de vil fremover lage beredskapslister innenfor forskjellige yrker, også innenfor landbruket. Det vil være naturlig å finne beredskap innenfor våronn, innhøsting av bær og grønnsaker, og selvfølgelig annet forefallende arbeid. Bønder som har behov for arbeidshjelp fremover, kan gå inn på NAV sin tjeneste www.arbeidsplassen.no og registrer behovet.

Avløsning ved sykdom eller kritesituasjon

Landbruksvikarordningen og tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv. kan dessverre være svært aktuelle ordninger nå.

Tilskudd til avløsning ved sykdom – sykdom og fravær på gårdsbruket

Ordningen for *Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.* skal bidra til å dekke utgifter til avløsning når bonden ikke kan delta i gårdsdrifta på grunn av sykdom eller graviditet, fødselspermisjon eller sykt barn. Landbruksdirektoratet har oppdatert informasjonen om ordningen knyttet til koronasituasjonen. Les mer på [nettsiden til Landbruksdirektoratet](https://www.landbruksdirektoratet.no/tilskudd-til-avløsning-ved-sykdom-og-fødsel-mv).

Det er fortsatt et krav om sykmelding for at det skal kunne gis tilskudd til avløsning av bonden pga. sykdom, men NAV har nå åpnet opp for at leger kan sykmelde pasienter etter telefonkonsultasjon. Slik sykmelding vil inntil videre også kunne gi grunnlag for tilskudd til sykdomsavløsning, men må fortsatt dokumenteres så godt det lar seg gjøre – enten i form av digital sykmelding, sykmelding på papir eller annet hensiktsmessig vis.

Til orientering fremkommer det av en pressemelding fra Helsedirektoratet at bønder i karantene eller isolasjon trygt kan ta seg av dyrene sine så lenge de passer på å ikke smitte andre mennesker. Les mer her <https://www.fylkesmannen.no/Trondelag/Helse-omsorg-og-sosialtjenester/smittevern/koronavirus-covid-19/bonder-i-karantene-eller-isolasjon-kan-stelle-sine-egne-dyr/>

Hva når barn er hjemme fordi barnehage og skole er stengt? Barn av to foreldre som regnes som kritisk personell skal gis et tilbud om plass i barnehage/skole selv om disse er stengt.

Det er kommunen som behandler søknad om plass i barnehage/skole. Foreldre som må være hjemme med barn fordi skole eller barnehage er stengt kan få omsorgspenger fra NAV.

Du finner mer om dette på NAV sine sider:

<https://www.nav.no/familie/sykdom-ifamilien/nb/omsorgspenger>

Det gis ikke tilskudd til avløsning av jordbrukere som må ta seg av barn fordi barnehage/skole er stengt. Forskriften om avløsning ved sykdom mv. dekker fortsatt kun dager der gårdbruker følger barn til legekonsultasjon eller til oppfølging/behandling ved helseinstitusjon godkjent av det offentlige. Hvis barnet har en kronisk eller langvarig sykdom eller funksjonsnedsettelse som gir økt risiko for at foreldrene får fravær fra arbeidet, kan det også gis tilskudd for dager jordbrukeren tar seg av barnet hjemme når det er sykt.

Hvis bonden må leie inn avløser for selv å kunne ta seg av barn som er hjemme fra skolen/barnehage, kan kostnadene benyttes som grunnlag for søknad om tilskudd til avløsning ved ferie og fritid.

Landbruksvikar

Det er 20 avløserlag i Trøndelag. I tillegg er det et avløserlag i Møre og Romsdal som dekker opp Rindal og Halså. Under normale tilstander er det god dekning av avløsere i Trøndelag, men blir mange bønder og avløsere syke samtidig, så kan det bli knapphet på mannskap. Det er viktig at dere i kommunen følger opp kontakten med avløserlagene.

Avløserlag som tar imot tilskudd til landbruksvikarvirksomhet plikter de å gi bønder tilbud om kvalifisert avløsning i inntil 14 dager per sykdoms- eller krisetilfelle. Denne plikten gjelder fremdeles, men det kan selvsagt oppstå utfordringer dersom landbruksvikaren skulle bli syk eller satt i karantene. Hvis det skulle bli vanskelig å hjelpe alle som trenger det, må avløserlagene prioritere slik at de som har størst behov får hjelp først.

Forslag til informasjonstekst som kan formidles til bønder i kommunen:

Ved behov for landbruksvikar ved akutt sykdom eller krise, kontakt Landbrukstjenesten/avløserlag nær deg. Du finner kontakinfo her:

<http://www.landbrukstjenester.no/trondelag/>

Koronavirus og dispensasjon fra søknadsfristen for produksjonstilskudd

Dersom et foretak ikke har fått levert søknaden innen 15. mars på grunn av problemer knyttet til utbruddet av koronaviruset, kan det være grunnlag for å søke dispensasjon fra søknadsfristen.

Vi viser her til [informasjon på landbruksdirektoratets nettside](#).

Informasjon fra Mattilsynet

Hos Mattilsynet finner en informasjon om smittehygieniske tiltak for eiere av produksjonsdyr og hest. Her er også råd om hva bonden skal gjøre når hun blir syk, råd ved dyretransport og råd til yrkesgrupper som skal til gårder. [Les mer på Mattilsynet sine nettsider](#).

Beredskapsplan på gården

Spørsmål til bonden: Hva gjør du hvis du blir syk? Hvem kan drifte gården da? Hvor lett er det for avløseren å sette seg inn i din gårdsdrift? Har du oppdaterte rutinebeskrivelser?

Det er viktig at bonden har en beredskapsplan for gården sin. Norsk Landbruksrådgiving (NLR) sine HMS-rådgivere kan bistå med å lage eller oppdatere beredskapsplaner på gårdsnivå. De har også en krisebistandstjeneste. Se nettsidene til NLR Trøndelag:

<https://trondelag.nlr.no/nyhetsarkiv/2020/corona-og-beredskap-konsekvenser-for-din-gaardsdrift/>

Informasjon fra næringsorganisasjonene

Les om Korona-informasjon på [nettsiden til Norges Bondelag](#)

Les om Korona-informasjon på [nettsiden til Norges Bonde- og småbrukarlag](#)

Situasjonen i skogbruket

Som i jordbruket kan det i skogbruket bli utfordrende med tanke på arbeidskraft i årets plantesesong. Det er nå produsert og pakket 4 millioner planter for vårplanting. De plantene som ikke settes i jorda før juli, må destrueres. Mye av arbeidet med skogplanting gjøres vanligvis av utenlandsk arbeidskraft.

Fylkesmannen er i dialog med næringsaktørene og planteskolen om situasjonen.

Det er pr i dag usikkert hvor mye utenlandsk arbeidskraft som kan benyttes i vår og det jobbes med tiltak mot dette, men også mer bruk av lokal arbeidskraft. For personer som kan ta på seg planting kan disse melde interesse f.eks. på Norske Landbrukstjenester eller arbeidsplassen.no. Lenker finner du [her](#). Det finnes også flere andre lignende tjenester.

Fylkesmannen mener det er viktig å oppfordre skogeiere til å øke sin egenaktivitet i år. Dette gjelder spesielt planting, men også andre alle langsiktige tiltak som f.eks ungsogpleie og veivedlikehold. Kommunene kan bidra til dette gjennom egne initiativ og gjennom skognettverkene.

Informasjon fra Innovasjon Norge som kommunene kan formidles til bønder lokalt:

Gå inn på siden <https://www.innovasjon norge.no/no/tjenester/landbruk/> og les mer om de ulike ordningene for landbruket.

Regionale prioriteringer for landbruksmidlene finner du på [Innovasjon Norges hjemmeside](#).

Utfordringer med lån:

Har du økonomiske utfordringer som følge av Korona-pandemien er det anledning til å søke avdragsutsettelse på lån i Innovasjon Norge. [Benytt da dette skjemaet](#).

Er du i en investeringsfase:

De gårdbrukerne som er i en investeringsfase må være spesielt oppmerksom på valutarisikoen. Denne risikoen kan bli forsøkt flyttet over på gårdbruker. En kan også oppleve utfordringer knyttet til permitteringer.

Spørsmål?

Har du spørsmål, ta kontakt med en av rådgiverne hos Innovasjon Norge. Kontaktinformasjon finner du i lenkene under:

[Tradisjonelt landbruk](#) og [Tilleggsnæring og mat](#)

Informasjon til småskalamatprodusenter i kommunen;

- Støtte til økt kompetanseheving - bedriftsintern opplæring (BIO)

Bedriftsintern opplæring (BIO) er et kompetansetiltak som forvaltes av fylkeskommunen. Ordningen er styrket i regjeringens krisepakke for næringslivet ifm. korona-utbruddet. Trøndelag fylkeskommune forvalter ca. kr 9,2 millioner i BIO-midler for 2020.

Formålet med ordningen er økt kompetanseheving for å hindre utestengning fra arbeidslivet og i tillegg motvirke uheldige konsekvenser som følge av koronasituasjonen.

Hvem kan få støtte? Små bedrifter og enkeltpersonforetak med omstillingsbehov og mulighet for videre utvikling gjennom kompetansetiltak. I 2020 prioriteres bransjer innenfor verdiskapingsstrategien¹ som er spesielt rammet av koronasituasjonen. Eksempler på slike bransjer er *opplevelsesnæringene herunder reiseliv, kulturnæring og småskalamatprodusenter samt mat- og restaurantbransjen i Trøndelag*.

Se mer om ordningen på [Regionalforvaltning.no](https://www.regionalforvaltning.no).

Følg fylkesmannen på Facebook: <https://www.facebook.com/FylkesmannenTrondelag/?redirect=false>

Abonner på Koronanytt fra Fylkesmannen

Nå kan du også abonnere på koronanyheter fra Fylkesmannen i Trøndelag! Gå til <https://www.fylkesmannen.no/Trondelag/Abonnement/>, kryss av for "korona" og oppgi din e-postadresse, så får du e-postvarsel om alle koronasaker som vi legger ut.

Ønsker alle lykke til med det viktige arbeidet dere gjør for landbruket i Trøndelag!

Med hilsen

Tore Bjørkli

landbruksdirektør

Anstein Lyngstad

seksjonsleder jordbruk

Tor-Morten Solem

seksjonsleder skogbruk

Dokumentet er elektronisk godkjent

